وزارت آموزش و پرورش		
نام دانش آموز:	**اداره کل آموزش و پرورش مازندران**	**سوال امتحانی درس : علوم و فنون**
نام خانوادگی :	**اداره آموزش و پرورش شهرستان بابل**	**نوبت : اول**
نام آموزشگاه : دبیرستان نمونهٔ فرهنگ		**تاریخ امتحان :** 6 / ۱۰ / ۱۴۰۴
ساعت شروع : 8 صبح		**مدت امتحان :** 80 دقیقه
رشته : دوازدهم انسانی		**تعداد صفحات : ۴**

ردیف	شرح سؤالات	بارم
۱	**الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)** **جاهای خالی را پر کنید.** الف) صبای کاشانی منظومهٔ گلشن صبا را به تقلید از ..... از خود به یادگار گذاشت. ب)در دورهٔ پیش از انقلاب مشروطه ، نویسندگان ایرانی نوشتن رمان را از طریق ترجمهٔ رمان های .....آغاز کردند.	۰/۵
۲	**درستی یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخص کنید.** الف) روزنامهٔ «نسیم شمال » با مدیریت و نویسندگی سید اشرف الدین گیلانی ، اداره می شد. ب) مهم ترین اثر عشقی نمایش نامهٔ منثور ایده آل یا سه تابلوی مریم است.. ج) فن ترجمه از عوامل موثر در رشد وآگاهی و تحول اندیشهٔ ایرانیان در سال های بعد از مشروطه بود.	۰/۷۵
۳	**هر یک از توضیحات زیر مربوط به کدام شخصیت ادبی است؟** الف)در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت.در طنز،هجو و هزل چیره دست بود. ب)او با تغییر سبک نگارش ، تکلّف را از بین بردو موجب اقبال عامه به نثر گردید.وی احیای کنندهٔ نثر فارسی است.	/۵
۴	**بیت زیر سرودهٔ کدام شاعر دورهٔ بیداری است؟** «غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم »	/۲۵
۵	**ب) سبک شناسی (۲ نمره)** **با مقایسهٔ دو بیت زیر از نظر عروض ، سرایندهٔ کدام بیت به سنت ادبی پایبند نیست ؟** الف) آستین چو از چشم برگرفتم سیل خون به دامن روانه کردم ب)من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید	۰/۲۵
۶	**هر یک از مفاهیم «لزوم بودن اندیشمند ،بیگانه ستیزی ، آزادی » به ترتیب مربوط به کدام یک از بیت های زیر است؟** الف)فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند مثل من است ب)خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است ج)در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت	۰/۷۵
۷	**با توجه به سرودهٔ زیر ، بارزترین شاخصهٔ زبان شعر عصر بیداری را بنویسید.** گریه را به مستی بهانه کردم شکوه ها ز دست زمانه کردم آستین چو از چشم برگرفتم سیل خون به دامان روانه کردم	۰/۵
۸	**پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب نمایید.** الف)بسیاری از نثر های دورهٔ بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع (حقوق مدنی زنان – تنفر از خرافات) می پردازد. ب) یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دورهٔ مشروطه حضور راوی (سوم شخص- اول شخص)در بعضی از صحنه های داستان است.	۰/۵

نمره ورقه	با عدد		نمره	با عدد	
	با حروف		تجدید نظر	با حروف	
نام دبیرو امضاء :	تاریخ:		نام دبیرو امضاء :		تاریخ:

www.kanoon.ir

ردیف	ادامه سوال صفحهٔ ۲	بارم
۹	**ب) موسیقی شعر(۶ نمره)** **نشانه های هجایی کدام مصراع را می توان به دو صورت همسان و ناهمسان برش آوایی زد؟نظم کدام برش برتری دارد؟** الف)مردان خدا پردهٔ پندار دریدند ب) کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست	۰/۵
۱۰	**تقطیع مثال های زیر با کدام اختیارات زبانی تغییر کمیت مصوت مطابقت دارد ؟** الف)بازی دهر (- u u - u) ب)قامت دوست (- u - - u)	/۵
۱۱	**وزن مناسب هر مصراع را از داخل کمانک انتخاب نمایید.** الف) در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم(همسان تک لختی – همسان دولختی -ناهمسان) ب) ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی (همسان تک لختی – همسان دولختی -ناهمسان) ج)بازآمدم چون عید نو ، تا قفل زندان بشکنم (همسان تک لختی – همسان دولختی -ناهمسان)	۰/۷۵
۱۲	**در کدام یک از واژگان بیت زیر مصوت بلند «ی» همواره کوتاه است؟** طوبی و سدره گر به قیامت به من دهند یک جا فدای قامت رعنا کنم تو را	۰/۲۵
۱۳	**با توجه به بیت به پرسش ها پاسخ دهید.** **«گر از این منزل ویران به سوی خانه روم دگر آنجا که روم عاقل و فرزانه روم »** الف)در کدام هجا های مصراع اول هر دو نوع تغییر کمیت مصوت ها وجود دارد؟ ب) در مصراع دوم کدان نوع اختیار زبانی به کار رفته است؟	۰/۷۵
۱۴	**کدام مصراع ها دو به دو از نظر وزن با هم یکسان اند؟** الف) ماه فرو ماند از جمال محمّد ب)همّت طلب از باطن پیران سحر خیز ج) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز د)خلوت دل نیست جای صحبت اضداد	۰/۵
۱۵	**با توجه به بیت «شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست/ طبیب جان خرابم کسی ورای تو نیست»، پایه های آوایی، نشانه‌های هجایی و وزن شعر را در جدول قرار دهید.** پایه های آوایی وزن نشانه های هجایی	۲

www.kanoon.ir

ردیف	ادامه سوال صفحهٔ ۳	بارم
۱۶	**در هر یک از مصراع های زیر کدام نوع اختیار زبانی وجود دارد؟** الف) سعدی نظر از رویت کوته نکند هرگز ب)برون کن ز سر باد و خیره سری را ج)در دام فتاده آهویی چند	۰/۷۵
۱۷	**ج) زیبایی شناسی(۶ نمره)** **کدام دو آرایهٔ مشترک در بیت زیر به کار رفته است؟** **« مجنون که به دیوانه گری شهرهٔ شهر است در دشت جنون همسفر عاقل ما بود»** الف) تلمیح و تضمین ب) مراعات نظیر و تضمین ج) مراعات نظیر و لف و نشر د) تلمیح و متناقض نما	۰/۲۵
۱۸	**در بیت های زیر شاعر با یادآوری چه داستان هایی بر موسیقی معنایی کلام افزوده است ؟** الف)این مه که چون منیژه لب چاه می نشست گریان به تازیانهٔ افراسیاب رفت ب)یا رب این آتش که بر جان من است سرد کن زان سان که کردی بر خلیل	۱
۱۹	**با توجه به ابیات زیر به پرسش ها پاسخ دهید:** **گر ندیدی قبض و بسط عشق را در یک بساط / گریهٔ مینا نگر خندیدن ساغر ببین** **خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی** الف) در بیت اول لف و نشر را مشخص کنید؟ ج)دربیت دوم کدام قسمت تضمین دارد؟ و قسمت تضمین شده از کیست؟	./۵ ./۵
۲۰	**آرایهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب نمایید.** الف) چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش / هیچ دانه زین معمّا آگاه نیست(تلمیح –متناقض نما-تضمین) ب) مکن گریه بر گور مقتول دوست / قل الحمد الله که مقبول اوست (تضمین – متناقض نما-مراعات نظیر) ج)روز از برم چو رفتی، شب آمدی به خوابم / این است اگر کسی را عمری بود دوباره(تضمین- تلمیح- تضاد) د)دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملکت پراکندگی دور باد(متناقض نما- لف و نشر- تضمین)	۱
۲۱	**لف و نشرهای به کار رفته در ابیات زیر را مشخص کنید.** الف) فرو رفت و بررفت روز نبرد به ماهی نم خون و بر ماه گرد ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می ریزد آن زر می زند	۱
۲۲	**کدام یک از بیت های زیر تلمیح به آیهٔ قرآن دارد؟** الف) چون جواب احمق آمد خامشی این درازی در سخن چون می کشی ب) یار بی پرده از در و دیوار در تجلّی است یا اولی الابصار	./۲۵
۲۳	**در هر یک از مصراع های زیر «متناقض نما و تضاد » را مشخص کنید.** الف)گفتی به غمم بنشین یا از سر جان برخیز ب) همچو نی زهری و تریاقی که دید	./۵

www-kanoon-ir

ردیف	ادامه سوال صفحهٔ۴	بارم
۲۴	**آرایهٔ تضمین را در بیت زیر بیابید ارتباط تضمین را با قسمت دیگر متن مشخص کنید.** چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت شیوهٔ جنات تجری تحتها الانهار داشت	۰/۵
۲۵	**زیبایی مراعات نظیر در بیت زیر از تعامل چه واژه هایی است؟** شبی تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها	/۵
۲۶	**د) نقد و تحلیل نظم و نثر(۴ نمره)** **با توجه به شعر زیر به پرسش ها پاسخ دهید.** **آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی** **در محیط طوفان زا ماهرتانه در جنگ است ناخدای استبداد با خدای آزادی** **دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین می توان تو را گفتن پیشوای آزادی** الف) دو ویژگی زبانی شعررا بنویسید. ب) شعر سرودهٔ کدام شاعر بیداری است ؟ در چه قالبی سروده شده است؟ ج) مفهوم کلی شعر را از نظر فکری بنویسید.	۱/۵
۲۷	با توجه به متن زیر به پرسش ها پاسخ دهید. **« باری، چه درد سر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. تمام آن حرفها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش می‌بیند دلش می‌تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد رنگش می‌پرد، هی می گوید: امان از همنشین بد»** الف)در متن بالا دو کنایه بیابید که مفهوم نزدیک به هم دارند. ب)مفهوم کلی این متن چیست؟ ج)نویسندهٔ این متن کیست؟	۱/۵
۲۸	**شعر زیر سرودهٔ کدام شاعر دورهٔ بیداری است؟ و به چه موضوعی اشاره دارد؟** ای مرغ سحر چو این شب تار بگذاشت ز سر سیاهکاری یزدان به کمال شد پدیدار و اهریمن زشت خو حصاری	۱
	موفق باشید جمع نمره	۲۰